

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Vecāku atbildība – bērna aizgādība un saziņas tiesības

Vecāku atbildība – bērna aizgādība un saziņas tiesības

Vācija

1 Kāda ir juridiskā termina „vecāku atbildība” praktiskā nozīme? Kādas tiesības un pienākumus personai uzliek vecāku atbildība?

Termins “vecāku atbildība” attiecas uz visām vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā pret bērnu. Svarīga vecāku atbildības daļa ir vecāku aizgādības tiesības. Vecākiem ir pienākums un tiesības rūpēties par savu bērnu. Aizgādība ir rūpes par bērnu un bērna mantu, kā arī bērna pārstāvība; tādēļ principā ar **aizgādību** ir saistītas tiesības pieņemt lēmumus bērna vārdā. Vecāku atbildība ietver arī saskarsmi ar bērnu un pienākumu bērnu uzturēt.

2 Kam parasti tiek piešķirta vecāku atbildība par bērnu?

Kā minēts atbildē uz 1. jautājumu, termins “vecāku atbildība” attiecas uz visām vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā pret bērnu. Svarīga vecāku atbildības daļa ir vecāku aizgādības tiesības; vecāku atbildība ietver arī saskarsmi ar bērnu un pienākumu bērnu uzturēt.

Vecākiem principā var būt kopīga aizgādība pār bērnu, ja:

Bērns ir piedzimis laulātiem vecākiem;

Vecāki salaulājas pēc bērna piedzimšanas;

Vecāki apliecina, ka vēlas kopīgi rūpēties par bērnu (aizgādības apliecinājumi);

Ģimenes lietu tiesa (*Familiengericht*) viņiem ir piešķīrusi kopīgu aizgādību pār bērnu.

Aizgādības apliecinājumi ir pareizi juridiski jāapstiprina. To var izdarīt Nepilngadīgo labklājības iestādē (*Jugendamt*) vai pie notāra, kā arī — noteiktos gadījumos — diplomātiskajās pārstāvniecībās ārvalstīs. Ja vecāki neiesniedz aizgādības apliecinājumu un nesastāv laulībā viens ar otru, aizgādības tiesības pār bērnu ir vienīgi mātei. Tomēr ģimenes lietu tiesa, ja to lūdzis viens no vecākiem, var piešķirt abiem vecākiem kopīgas aizgādības tiesības, ja vien tas ir bērna interesēs. Tiek pieņemts, ka kopīga aizgādība ir bērna interesēs, ja otrs vecāks nenorāda iemeslus, kādēļ aizgādību nevajadzētu piešķirt, un ja šādi iemesli kā citādi nekļūst zināmi.

Saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem tiek pieņemts, ka bērna interesēs parasti ir kontaktēties ar abiem vecākiem, tādēļ tiek garantētas bērna tiesības uz saskarsmi ar vecākiem. Turklāt abiem vecākiem ir tiesības un pienākums kontaktēties ar savu bērnu.

Vissvarīgākais, ko vecākiem garantē saskarsmes tiesības, ir iespēja regulāri tikt un sarunāties ar savu bērnu. Papildus klātienes kontaktam saskarsme ietver arī saziņu ar pasta starpniecību un pa tālruni.

Parasti uzturēšanas pienākums ir abiem vecākiem. Vecāki paši var izvēlēties, kādā veidā viņi nodrošina savu bērnu uzturēšanu. Viņi var, piemēram, lemt par uzturliedzēju nodrošināšanu natūrā, galvenokārt vecāku mājās (nodrošinot izmitināšanu, ēdināšanu, apģērbu utt.).

3 Vai vecāku vietā var iecelt citu personu, ja vecāki nespēj vai nevēlas uzņemties vecāku atbildību par savu bērnu?

Termins “vecāku atbildība” attiecas uz visām vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā pret bērnu. Svarīga vecāku atbildības daļa ir vecāku aizgādības tiesības; vecāku atbildība ietver arī saskarsmi ar bērnu un pienākumu bērnu uzturēt (sk. atbildi uz 1. jautājumu). Uz **vecāku aizgādības tiesībām** attiecas turpmāk minētais.

Ja bērnu neaprūpē viņa vecāki, jo, piemēram, vecāki ir miruši vai nav tiesīgi pārstāvēt bērnu jautājumos, kas saistīti ar bērnu un/vai viņa mantu, piemēram, tāpēc, ka vecākiem aizgādības tiesības ir atņemtas, ģimenes lietu tiesa iecel bērnam likumisko aizbildni.

Ja vecāki nespēj nodrošināt atsevišķus vecāku aizgādības aspektus, ģimenes lietu tiesa šiem mērķiem iecel bērna aprūpētāju (Civillkodeksa (*Bürgerliches Gesetzbuch, BGB*) 1909. pants).

4 Kā tiek risināts jautājums par vecāku turpmāko atbildību, ja vecāku laulība tiek šķirta vai ja vecāki vairs nedzīvo kopā?

Termins “vecāku atbildība” attiecas uz visām vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā pret bērnu. Svarīga vecāku atbildības daļa ir vecāku aizgādības tiesības; vecāku atbildība ietver arī saskarsmi ar bērnu un pienākumu bērnu uzturēt (sk. atbildi uz 1. jautājumu). Uz **vecāku aizgādības tiesībām** attiecas turpmāk minētais.

Ja vecākiem ir piešķirtas kopīgas aizgādības tiesības, bet viņi pēc tam šķiras, viņiem arī turpmāk būs kopīga aizgādība pār bērnu neatkarīgi no tā, vai viņi sastāv laulībā. Tomēr, ja to lūdz viens no vecākiem, ģimenes lietu tiesa var piešķirt aizgādības tiesības vienam vecākam. Šāds lūgums tiek apmierināts, ja otrs vecāks tam piekrīt (izņemot gadījumus, kad bērnam ir vismaz 14 gadu un viņš ieilst) vai ja tiek uzskatīts, ka kopīgas aizgādības izbeigšana un aizgādības tiesību piešķiršana vienam no vecākiem ir bērna interesēs. Pat vecāku laulības šķiršanas gadījumā šādu nolēmumu pieņem tikai tad, ja to pieprasa kāds no vecākiem, ja vien nav apdraudēta bērna labklājība.

5 Ja vecāki noslēdz vienošanos par vecāku atbildību, kādas formalitātes ir jāievēro, lai šī vienošanās būtu juridiski saistoša?

Termins “vecāku atbildība” attiecas uz visām vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā pret bērnu. Svarīga vecāku atbildības daļa ir vecāku aizgādības tiesības; vecāku atbildība ietver arī saskarsmi ar bērnu un pienākumu bērnu uzturēt (sk. atbildi uz 1. jautājumu). Uz **vecāku aizgādības tiesībām** un **saskarsmes tiesībām** attiecas turpmāk minētais.

Parasti paši vecāki lemj par to, kā īstenot kopīgo aizgādību pār viņu bērnu, un nav juridisku prasību, kādā formā tas būtu jā dara. Tomēr juridiski saistošas izmaiņas aizgādības organizācijā nevar ieviest tikai ar vienošanos; par to ir jālemt ģimenes lietu tiesai. Ja vecāki dzīvo atsevišķi, Nepilngadīgo labklājības iestāde viņiem var palīdzēt izstrādāt abpusēji pieņemamu plānu, kā īstenot savas vecāku aizgādības tiesības. Šo plānu var izmantot kā pamatu tiesas nolēmumiem par vecāku aizgādību. Ja vecāki vienojas, ka vienam no vecākiem ir jāpiešķir vienpersoniskas aizgādības tiesības, viņi var lūgt ģimenes lietu tiesu mainīt vecāku aizgādību.

Vecāki var arī vienoties par saskarsmes tiesību īstenošanas kārtību, jo šajā ziņā nekādas prasības nav noteiktas. Ja vienošanos reģistrē kā tiesā panāktu un tiesas apstiprinātu izlīgumu, šis izlīgums ir līdzvērtīgs saistošam tiesas nolēmumam un nepieciešamības gadījumā tā izpildi var panākt piespiedu kārtā.

6 Kādi ir alternatīvie konflikta ārpustiesas risināšanas līdzekļi, ja vecāki nevar vienoties par vecāku atbildības jautājumu?

Ja vecāki nespēj atrisināt savus strīdus patstāvīgi, viņi var sazināties ar Nepilngadīgo labklājības iestādi vai brīvprātīgā nepilngadīgo labklājības atbalsta dienesta (*Freie Jugendhilfe*) organizāciju. Minētās organizācijas sniedz vecākiem padomus un palīdz pārvarēt radušās problēmas. Datubāze, kurā norādīti visi šāda veida atbalsta dienesti, ir pieejama vietnē <http://www.dajeb.de>. Arī mediācija var vecākiem palīdzēt panākt mierizlīgumu. Sīkāku informāciju par mediāciju ģimenes lietās var atrast vietnē <http://www.bafm-mediation.de/>.

7 Kādus jautājumus attiecībā uz bērnu var izlemt tiesnesis, ja vecāki iesniedz lietu tiesā?

Atkarībā no prasības vai priekšlikuma tiesnesis tiesas procesā var lemt par visiem jautājumiem, kas saistīti ar aizgādību (arī bērna atdošanu), saskarsmi un bērna uzturēšanu. Tiesnesim visās procesa stadijās ir jācenšas atrisināt strīdu abām pusēm pieņemamā veidā. Ja vecākiem ir domstarpības par jautājumu, kas ir saistīts ar aizgādību un ir svarīgs bērnam, tiesa var arī piešķirt vienam vecākam pilnvaras šajā jautājumā pieņemt lēmumus vienpersoniski (*Alleinentscheidungsbefugnis*).

Ja ir apdraudēta bērna labklājība, tiesa var arī jebkurā brīdī pēc savas iniciatīvas izdot rīkojumu par jebkādiem pasākumiem, kas nepieciešami, lai novērstu apdraudējumu.

8 Ja tiesa nolēmj nodot bērnu viena vecāka atsevišķā aizgādībā, vai tas nozīmē, ka viens no vecākiem var izlemt visus jautājumus attiecībā uz bērnu, iepriekš nekonsultējoties ar otru vecāku?

Termins "vecāku atbildība" attiecas uz visām vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā pret bērnu. Svarīga vecāku atbildības daļa ir vecāku aizgādības tiesības; vecāku atbildība ietver arī saskarsmi ar bērnu un pienākumu bērnu uzturēt (sk. atbildi uz 1. jautājumu). Uz **vecāku aizgādības tiesībām** un **saskarsmes tiesībām** attiecas turpmāk minētais.

Attiecībā uz vecāku aizgādības tiesībām atbilde uz šo jautājumu standarta gadījumos ir apstiprināšana. Vecākam, kuram nav aizgādības tiesību, nav tiesību tikt iesaistītam lēmumu pieņemšanā. Tomēr viņam/viņai ir saskarsmes tiesības un viņš/viņa var pieprasīt informāciju no otra vecāka par bērna personīgo situāciju, ja vien šāds pieprasījums ir pamatots. Taču, kamēr, pamatojoties uz tā vecāka piekrišanu, kura individuālā aizgādībā atrodas bērns, vai pamatojoties uz tiesas nolēmumu (piemēram, saistībā ar saskarsmes tiesību īstenošanu), bērns dzīvo pie vecāka, kuram nav aizgādības tiesību, šis vecāks var vienpersoniski lemt par jautājumiem, kas saistīti ar bērna aprūpi (piemēram, par ēdienu).

9 Ja tiesa nolēmj nodot bērnu abu vecāku kopējā aizgādībā, ko tas nozīmē praktiski?

Termins "vecāku atbildība" attiecas uz visām vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā pret bērnu. Svarīga vecāku atbildības daļa ir vecāku aizgādības tiesības; vecāku atbildība ietver arī saskarsmi ar bērnu un pienākumu bērnu uzturēt (sk. atbildi uz 1. jautājumu). Uz **vecāku aizgādības tiesībām** attiecas turpmāk minētais.

Ja vecākiem ir kopīga aizgādība pār bērnu un viņi dzīvo kopā, viņiem ir jāpanāk abpusēji pieņemami risinājumi visos ar vecāku aizgādību saistītajos jautājumos. Savukārt, ja vecāki dzīvo atsevišķi, tas attiecas tikai uz jautājumiem, kas skar nozīmīgas bērna intereses. Ikdienas jautājumos vecāks, pie kura bērns dzīvo, ir tiesīgs pieņemt lēmumus vienpersoniski.

10 Kurā tiesā vai iestādē ir jāvēršas ar iesniegumu par vecāku atbildību? Kādas formalitātes ir jāievēro un kādi dokumenti jāpievieno iesniegumam?

Termins "vecāku atbildība" attiecas uz visām vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā pret bērnu. Svarīga vecāku atbildības daļa ir vecāku aizgādības tiesības; vecāku atbildība ietver arī saskarsmi ar bērnu un pienākumu bērnu uzturēt (sk. atbildi uz 1. jautājumu). Uz **vecāku aizgādības tiesībām** un **saskarsmes tiesībām** attiecas turpmāk minētais.

Vairumā gadījumu tiesvedība, kas saistīta ar vecāku aizgādības un saskarsmes tiesībām, ir ģimenes lietu tiesu (tās ir vietējo tiesu (*Amtsgerichte*) nodaļas) kompetencē. Ja ir jāiesniedz pieteikums par tiesvedības ierosināšanu, piemēram, lietā par vienpersoniskas aizgādības tiesību piešķiršanu situācijā, kad vecāki dzīvo atsevišķi, šis pieteikums ir jāpamato. Ir jānorāda lietas fakti un pierādījumi, un pieteikumam jāpievieno tajā minētie dokumenti. Pieteikumā ir arī jānorāda, vai puses jau ir mēģinājušas izmantot mediacijas pakalpojumu vai citu ārpus tiesas procedūru konfliktu risināšanai. Juridiskā pārstāvība ir nepieciešama tikai izņēmuma gadījumos, piemēram, ja pieteikums tiek iesniegts saistībā ar laulības šķiršanas procedūru. Ja juridiskā pārstāvība nav obligāta, var iesniegt pieteikumu tieši kompetentajai tiesai. Vietējās tiesās šim nolūkam ir pieejamas tiesas kancelejas (*Rechtsantragstellen*), kurās var reģistrēt pieteikumus un citus paziņojumus.

Ja vecāki bērna dzimšanas laikā nesastāv laulībā viens ar otru, aizgādības apliecinājuma (kopīgas aizgādības gadījumā) autentiskumu var apstiprināt amatpersona, kas Nepilngadīgo labklājības iestādē (*Jugendamt*) atbild par dokumentiem, vai notārs, vai — noteiktos gadījumos — diplomātiskā pārstāvniecība ārvalstīs.

11 Kāda kārtība ir jāievēro šajos gadījumos? Vai ir iespējams lietu risināt paātrinātā kārtībā?

Ar vecāku aizgādību un saskarsmes tiesībām saistītajās procedūrās piemēro principu "ex-officio izmeklēšana" (*Amtsermittlungsgrundsatz*). Saskaņā ar šo principu tiesai visi attiecīgie fakti ir jāizmeklē pēc savas ierosmes un pušu argumenti tai nav saistoši.

Ārkārtas gadījumos tiesa var izdot pagaidu rīkojumu, ja to ir pamats darīt un ja tas ir steidzami nepieciešams. Ja ir apdraudēta bērna labklājība, tiesai ir jāpārbauda, vai nav jāizdod pagaidu rīkojums, pat ja neviena no pusēm nav to lūgusi. Ja tiesvedībā, kas attiecas uz saskarsmes tiesībām, nav iespējams termiņā panākt abpusēji pieņemamu izlīgumu, tiesai ir pienākums ar vecākiem un Nepilngadīgo labklājības iestādi apspriest pagaidu rīkojuma iespēju.

12 Vai ir iespējams saņemt juridisku palīdzību, lai segtu tiesas izdevumus?

Izdzīvotāji, kas savas personīgās un finansiālās situācijas dēļ nespēj segt procesa izmaksas, spēj segt minētās izmaksas tikai daļēji vai var maksāt tikai pa daļām, var saņemt juridisko palīdzību procesā, tostarp ģimenes lietu tiesā. Šādas juridiskās palīdzības saņemšanas priekšnoteikums ir, ka paredzētā prasība vai aizstāvība ir ar pietiekamām izredzēm gūt panākumus un nav acīmredzami nenozīmīga. Šādā veidā tiesām var piekļūt arī cilvēki, kuru finanšu resursi ir mazāki. Juridiskās palīdzības procedūrā valsts atkarībā no tās personas ienākumiem, kurai pienākas palīdzība, pilnībā vai daļēji sedz šīs personas tiesas izdevumu daļu un — ja pusi pārstāv advokāts — advokāta honorāru.

13 Vai lēmumu par vecāku atbildību ir iespējams pārsūdzēt?

Termins "vecāku atbildība" attiecas uz visām vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā pret bērnu. Svarīga vecāku atbildības daļa ir vecāku aizgādības tiesības; vecāku atbildība ietver arī saskarsmi ar bērnu un pienākumu bērnu uzturēt (sk. atbildi uz 1. jautājumu). Uz **vecāku aizgādības tiesībām** un **saskarsmes tiesībām** attiecas turpmāk minētais.

Nolēmumus par vecāku aizgādības un saskarsmes tiesībām var pārsūdzēt. Nav nozīmes tam, vai nolēmums ir pieņemts atsevišķā procedūrā vai blakusprocesā laulības šķiršanas procesa ietvaros. Pārsūdzības ir pieļaujamas abos gadījumos.

Pārsūdzība ir jāiesniedz viena mēneša laikā pēc tam, kad nolēmums ir publiskots rakstiski. Pagaidu rīkojumus par vecāku aizgādību var pārsūdzēt vienīgi tad, ja tie ir izdoti, pamatojoties uz mutvārdu procesu. Šīs pārsūdzības ir jāiesniedz divu nedēļu laikā. Bez mutvārdu procesa izdoti rīkojumi ir galīgi. Neatkarīgi no tā, vai ir bijis mutvārdu process, arī pagaidu rīkojumi par saskarsmes tiesībām nav pārsūdzami. Tomēr šādos gadījumos var ierosināt izskatīšanu pēc būtības. Jāņem vērā, ka pagaidu rīkojumi zaudē spēku, kad stājas spēkā cits nolēmums par to pašu jautājumu.

14 Dažos gadījumos varbūt ir jāvēršas tiesā vai citā iestādē, lai panāktu, ka lēmums par vecāku atbildību tiek izpildīts. Kāda kārtība ir jāievēro šādos gadījumos?

Termins "vecāku atbildība" attiecas uz visām vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā pret bērnu. Svarīga vecāku atbildības daļa ir vecāku aizgādības tiesības; vecāku atbildība ietver arī saskarsmi ar bērnu un pienākumu bērnu uzturēt (sk. atbildi uz 1. jautājumu). Uz **vecāku aizgādības tiesībām** un **saskarsmes tiesībām** attiecas turpmāk minētais.

Ja tiek pārkāpts izpildu dokumentu par personu atpakaļatdošanu un saskarsmes noregulēšanu, tiesa personai, kurai tas ir jāpilda, var piemērot naudas sodu, bet, ja to nav iespējams iekasēt, — izdot rīkojumu par apcietināšanu. Noteiktos apstākļos rīkojumu par apcietināšanu var izdot uzreiz. Nolēmumā par personas atpakaļatdošanu vai par saskarsmes noregulēšanu būs izskaidrots, kādas ir izpildu dokumenta pārkāpšanas sekas. Maksimālais naudas sods

vienai personai ir 25 000 EUR, bet maksimālais ieslodzījuma termiņš ir seši mēneši. Vēl viens iespējams izpildes panākšanas instruments ir rīkojums par spēka lietošanu pret personu, kas nepilda pienākumu. Nav atļauts lietot spēku pret bērnu, ja bērns ir jāatdod, lai varētu tikt īstenotas saskarsmes tiesības. Lietot spēku pret bērnu drīkst tikai tad, ja tas ir bērna interesēs un ja pienākuma izpildi nav iespējams panākt ar saudzīgākiem līdzekļiem.

15 Kas man jādara, lai panāktu, ka šajā dalībvalstī tiek atzīts un izpildīts lēmums par vecāku atbildību, ko ir pieņēmusi citas dalībvalsts tiesa?

Termins "vecāku atbildība" attiecas uz visām vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā pret bērnu. Svarīga vecāku atbildības daļa ir vecāku aizgādības tiesības; vecāku atbildība ietver arī saskarsmi ar bērnu un pienākumu bērnu uzturēt (sk. atbildi uz 1. jautājumu). Uz **vecāku aizgādības tiesībām** un **saskarsmes tiesībām** attiecas turpmāk minētais.

Citās ES dalībvalstīs (izņemot Dāniju) izdotus nolēmumus par aizgādības un saskarsmes tiesībām Vācijā atzīst, pamatojoties uz Regulu (EK) Nr. 2201/2003 (regulu "Brisele IIa"), tādēļ šim mērķim nav nepieciešama īpaša procedūra. Tomēr Vācijā ir iespējams arī iesniegt pieteikumu par šādu nolēmumu atzīšanu kompetentajā ģimenes lietu tiesā. Šī atzīšana attiecas uz visām pusēm.

Pirms Vācijā var izpildīt citas dalībvalsts pieņemtu nolēmumu par vecāku aizgādību, ir jāiesniedz pieteikums par izpildāmības pasludināšanu, kā paredzēts regulā "Brisele IIa", proti, nolēmums ir jāapstiprina izpildei Vācijā. Pieteikums ir jāiesniedz vietējā ģimenes lietu tiesā tur, kur atrodas federālās zemes augstākā tiesa (*Oberlandesgericht*). Pieteikumam par izpildi jāpievieno attiecīgā nolēmuma kopija un sākotnējās dalībvalsts tiesas izdota apliecība, kas sagatavota, izmantojot standarta veidlapu minētās regulas II pielikumā. Pieteikuma iesniedzējus var nepārstāvēt advokāts. Tomēr pieteikuma iesniedzējiem, kuri dzīvo citā dalībvalstī, ir jāieceļ pilnvarots pārstāvis izsniegto dokumentu pieņemšanai Vācijā. Ģimenes lietu tiesa pieņem nolēmumu, pirms tam nerīkojot mutvārdu uzklaustīšanu. Tiesas sekretārs izdod izpildu dokumentu, pamatojoties uz šo nolēmumu. Ģimenes lietu tiesas nolēmumu var pārsūdzēt federālās zemes augstākajā tiesā. Federālās zemes augstākās tiesas nolēmumu var pārsūdzēt Federālajā augstākajā tiesā (*Bundesgerichtshof*), ja to atļauj federālās zemes augstākā tiesa. Vācijā tikai 22 no vairāk nekā 650 ģimenes lietu tiesām atbild par pieteikumiem attiecībā uz atzīšanu un izpildāmības pasludināšanu.

To adreses ir atrodamas vietnē <http://www.bundesjustizamt.de/sorgerecht> — "Zuständige Gerichte" (vācu valodā) un

<http://www.bundesjustizamt.de/custody-conflicts> — "Competent German courts" (angļu valodā).

Jānorāda, ka atsevišķi dalībvalstu nolēmumi par saskarsmes tiesībām un prettiesiski aizvestu vai aizturētu bērnu atdošanu var tikt atzīti un izpildīti Vācijā bez nepieciešamības pasludināt to izpildāmību, kā arī bez iespējas apstrīdēt to atzīšanu. Tomēr arī šādos gadījumos personas, kurām ir vecāku atbildība, var formāli lūgt Vācijas tiesām pasludināt šāda nolēmuma izpildāmību.

16 Kurā šīs dalībvalsts tiesā ir jāvērsas, lai apstrīdētu lēmuma atzīšanu par vecāku atbildību, ja lēmumu ir pieņēmusi citas dalībvalsts tiesa? Kāda procedūra ir piemērojama šādos gadījumos?

Termins "vecāku atbildība" attiecas uz visām vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā pret bērnu. Svarīga vecāku atbildības daļa ir vecāku aizgādības tiesības; vecāku atbildība ietver arī saskarsmi ar bērnu un pienākumu bērnu uzturēt (sk. atbildi uz 1. jautājumu). Uz **vecāku aizgādības tiesībām** un **saskarsmes tiesībām** attiecas turpmāk minētais.

Arī šajā ziņā īpašā kompetence ir atbildē uz 15. jautājumu minētajām 22 tiesām. Pieteikumi par nolēmuma par vecāku aizgādības tiesībām neatzīšanu ir jāiesniedz ģimenes lietu tiesā pēc tās federālās zemes augstākās tiesas atrašanās vietas, kuras jurisdikcijā pastāvīgi dzīvo atbildētājs vai bērns, kuru skar minētais nolēmums. Citos gadījumos kompetenta ir tā ģimenes lietu tiesa, kuras jurisdikcijā cēlušās neatzīšanas vai aprūpes nepieciešamības intereses; pārējos gadījumos tā ir Pankovas/Veisenzē (*Pankow/Weißensee*) ģimenes lietu tiesa. Šīs procedūras sākšanas rezultātā parasti kompetence visos ar bērnu saistītajos jautājumos tiek sakopota vienuviet, proti, viena tiesa var izlemt visus ar bērnu saistītos jautājumus. Tomēr nolēmumi (par atzīšanu vai neatzīšanu) ir spēkā tikai dalībvalstī, kurā tie izdoti. Taču Vācijā tik un tā var īstenot procedūru par neatzīšanas konstatēšanu — arī kā aizsardzības pasākumu.

Šādā procedūrā pirmās instances tiesvedībā un apelācijas tiesvedībā attiecīgi piemēro noteikumus par izpildes atļauju.

17 Kādus tiesību aktus piemēro tiesa, izskatot lietu par vecāku atbildību, ja bērns vai lietā iesaistītās puses nedzīvo šajā dalībvalstī vai ja tiem ir dažādas valstspiederības?

Termins "vecāku atbildība" attiecas uz visām vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā pret bērnu. Svarīga vecāku atbildības daļa ir vecāku aizgādības tiesības; vecāku atbildība ietver arī saskarsmi ar bērnu un pienākumu bērnu uzturēt (sk. atbildi uz 1. jautājumu). Uz **vecāku aizgādības tiesībām** un **saskarsmes tiesībām** attiecas turpmāk minētais.

Ir jānošķir jautājumi par piemērojamajām tiesībām un jautājumi par jurisdikciju. Parasti lietas par vecāku aizgādību un saskarsmi ir piekritīgas tiesu un pārvaldes iestādēm tajā valstī, kurā atrodas bērna pastāvīgā dzīvesvieta (Regulas (EK) Nr. 2201/2003 8. pants un Hāgas konvencijas par bērnu aizsardzību 5. pants). Tomēr pilsonībai nav nozīmes. Arī to, kuras valsts tiesību aktus piemēro, nosaka, pamatojoties uz Hāgas konvenciju par bērnu aizsardzību. Turklāt saskaņā ar minēto konvenciju attiecībā uz vecāku aizgādības tiesību un saskarsmes tiesību piešķiršanu, atņemšanu un īstenošanu principā piemēro tās valsts tiesību aktus, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta. Principā vecāku aizgādības tiesības, kas izriet no bērna pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktiem, turpinās arī tad, ja bērna dzīvesvieta mainās. Ja Vācijas tiesu un pārvaldes iestādes, kurām, pamatojoties uz bērna dzīvesvietu, ir jurisdikcija attiecīgajā lietā, izdod aktus par vecāku aizgādības un saskarsmes tiesībām, uz tiem attiecas Vācijas tiesības.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 27/12/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.